

RAAD VOOR HET VERBRUIK

ADVIES

Over een voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende consumentenrechten (8 oktober 2008).

Brussel, 1ste februari 2010

SAMENVATTING

De Raad voor het Verbruik heeft, op verzoek van de Minister belast met Consumentenzaken, zich gebogen over een voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende consumentenrechten (8 oktober 2008). Dit voorstel is gericht op herziening van Richtlijn 85/577/EEG betreffende buiten verkooppunten gesloten overeenkomsten, Richtlijn 93/13/EEG betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten, Richtlijn 97/7/EG betreffende op afstand gesloten overeenkomsten, en Richtlijn 1999/44/EG betreffende bepaalde aspecten van de verkoop van en de garanties voor consumptiegoederen. Deze vier richtlijnen regelen de contractuele rechten van consumenten.

In de **Raad voor het Verbruik** kon er geen consensus bereikt worden over dit voorstel van richtlijn.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties wijzen het voorstel van richtlijn af. Uiteraard zijn ook **zij** voorstander voor een beter functioneren van de B2C-interne markt. Dit mag evenwel niet ten koste gaan van de broos tot stand gekomen hoge graad van consumentenbescherming in het Belgisch recht.

Gelet op de onaanvaardbare achteruitgang op een aanzienlijk aantal essentiële punten in consumentenbescherming en op de vele incoherenties in de tekst, pleiten de **vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** voor de intrekking van dit voorstel.

De vertegenwoordigers van de productie en distributie staan in het algemeen positief ten opzichte van het voorstel van richtlijn betreffende consumentenrechten. Het voorstel komt de eenvoud van de Europese regelgeving, de naleving en de handhaving ten goede, waarmee het vertrouwen van consument en ondernemer in de interne markt kan toenemen. Het hanteren van gelijke definities die van toepassing zijn op verschillende contracten voorkomt verwarring bij de ondernemer en de consument. **Zij** gaan niet akkoord met de hypothese dat dit voorstel de rechten voor de consument zou verslechteren, maar dringen wel aan dat de draagwijdte van sommige bepalingen verduidelijkt zou worden.

De vertegenwoordigers van de Middenstand stellen vast dat het “consumentenacquis” de voorbije jaren verder is uitgebouwd. In de nabije toekomst wordt het voorstel van richtlijn inzake Consumer Rights cruciaal voor de verdere ontwikkeling van het Europees consumentenrecht. **Zij** betreuren evenwel dat de Europese regelgeving soms te eenzijdig het belang van de consument nastreeft en onvoldoende rekening houdt met het concurrentievermogen van de ondernemingen. Hoewel de Small Business Act vertrekt van het “Think Small First”-principe, is er, in realiteit, toch nog al te weinig het bewustzijn dat het precies KMO’s zijn die meer ondersteuning behoeven. Dit is gebleken in diverse Europese regelgeving en voorstellen.

De Raad voor het Verbruik, die op 28 november 2008 door de Minister van Klimaat en Energie belast met Consumentenzaken verzocht werd een advies uit te brengen over een voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende consumentenrechten (8 oktober 2008), is op 1ste februari 2010 in plenaire vergadering bijeengekomen onder het voorzitterschap van de heer Robert Geurts, en heeft huidig advies goedgekeurd.

De Raad voor het Verbruik heeft de Voorzitter verzocht huidig advies over te maken aan de Minister van Klimaat en Energie belast met Consumentenzaken, aan de Minister voor Ondernemen en Vereenvoudigen en aan de Minister van KMO en Zelfstandigen.

ADVIES

De Raad voor het Verbruik,

Gelet op de brief van 28 november 2008 van de Minister van Klimaat en Energie belast met Consumentenzaken, waarin hij de Raad voor het Verbruik om een advies verzoekt over een voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende consumentenrechten (8 oktober 2008);

Gelet op het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende consumentenrechten (8 oktober 2008);

Gelet op de Richtlijn 85/577/EEG van de Raad van 20 december 1985 betreffende de bescherming van de consument bij buiten verkooppunten gesloten overeenkomsten;

Gelet op de Richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten;

Gelet op de Richtlijn 97/7/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 1997 betreffende de bescherming van de consument bij op afstand gesloten overeenkomsten;

Gelet op de Richtlijn 99/44/EG van het Europees Parlement en de Raad van 25 mei 1999 betreffende bepaalde aspecten van de verkoop van en de garanties voor consumptiegoederen;

Gelet op het consumentenatelier van 23 maart 2009;

Gelet op de werkzaamheden van de Commissie « Handelspraktijken » tijdens haar vergaderingen van 7 en 29 september 2009, 7 oktober 2009 en 1ste december 2009;

Gelet op de deelname aan de werkzaamheden van de volgende deskundigen : de dames Deville (VBO), Jadoul (ABVV), Kowalsky (Test-Aankoop), Lemaigre (FOD Economie) et van den Broeck (Test-Aankoop), de heren Aedenhof (Permanente vertegenwoordiging van België bij de EU), Coene (Test-Aankoop), de Halleux (Test-Aankoop), Haegeman (Fedis), Schockaert (Unizo) en Willaert (CRIOC);

Gelet op de uitwerking van het ontwerp van advies door de heer Willaert (OIVO) en de heer Verhamme S. (VBO) ;

Gelet op het advies van het Dagelijks Bestuur van de Raad van 10 december 2009;

BRENGT HET VOLGENDE ADVIES UIT :

Inleiding

In een brief van 28 november 2008 verzocht de minister voor klimaat en energie de Raad om een advies over:

- Een voorstel van de Commissie van de Europese Gemeenschappen van 8 oktober 2008 voor een richtlijn van het Europees parlement en de Raad betreffende consumentenrechten

Context

Het voorstel is gericht op herziening van Richtlijn 85/577/EEG betreffende buiten verkoopruimten gesloten overeenkomsten, Richtlijn 93/13/EEG betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten, Richtlijn 97/7/EG betreffende op afstand gesloten overeenkomsten, en Richtlijn 1999/44/EG betreffende bepaalde aspecten van de verkoop van en de garanties voor consumptiegoederen. Deze vier richtlijnen regelen de contractuele rechten van consumenten.

Op 23/03/09 wijdde de FOD Economie zijn vierde consumentenworkshop aan deze richtlijn.

De Raad beslist om een bondig advies met standpunten over de grote lijnen van het voorstel te formuleren

Bespreking

I. VOLLEDIGE HARMONISATIE

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties betwisten het uitgangspunt van het voorstel van richtlijn dat er minder grensoverschrijdende transacties zijn omwille van een disparate wetgeving. De Eurobarometer laat namelijk zien dat het vertrouwen van consumenten in grensoverschrijdend verkeer sowieso laag is, niettegenstaande de prijsverschillen soms groot kunnen zijn: men verwacht meer potentiële problemen, men is bang voor fraude, men is niet vertrouwd met het rechtssysteem en de taal. Met handhaving en geschillenbehandeling inzake grensoverschrijdend verkeer, staat Europa nergens. Nieuwe regels zullen hieraan niet kunnen verhelpen.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties stellen vast dat maximale harmonisatie in casu minder bescherming betekent, hetgeen ook nefast is voor de handel binnen één Lidstaat. Het leeuwendeel van de verkopen speelt zich namelijk nog steeds af op lokaal vlak. Het is dan ook niet verantwoord om een herziening/verzwakking van het ganse nationale consumentenrecht ter wille van het grensoverschrijdend consumentenverkeer te willen doorvoeren.

Ze wijzen er ook op dat deze richtlijn in bepaalde gevallen niet eens het niveau haalt van de minimumharmonisatie die de 4 voornoemde richtlijnen vaststelden. Dit valt zeker niet te rijmen met het voornemen van de EU, vastgelegd in het EG-Verdrag (art. 153, lid 1 en 3), om te streven naar een zo hoog mogelijk niveau van consumentenbescherming!

Voor **hen** is het ook niet duidelijk wat het voorstel van richtlijn wél en niet regelt. In hoeverre interfereert het richtlijnvoorstel met het Burgerlijk Wetboek? Kan de consument de koop bijvoorbeeld nog laten vernietigen op grond van de verborgen gebreken? Er is in elk geval behoefte aan een studie over de implicaties van de maximale harmonisatie op het verbintennisrecht.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties betreuren het feit dat er bij het opstellen van het voorstel geen rekening werd gehouden met de 'Draft Common Frame of Reference', zoals opgesteld door de Study Group on a European Civil Code en Research Group on EC Private Law (Acquis Group). De voorgestelde bescherming in de DCFR ligt duidelijk hoger dan diegene die door het voorstel van richtlijn wordt voorgesteld.

Daarom pleiten **zij** dan ook voor een 'minimum harmonisatie'. Het vertrouwen van consumenten in de interne markt kan namelijk ook versterkt worden door met een minimum harmonisatie in een voldoende hoge bescherming van de consument te voorzien.

Als besluit afwijzen **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** het voorstel van richtlijn. Uiteraard zijn ook **zij** voorstander voor een beter functioneren van de B2C-interne markt. Dit mag evenwel niet ten koste gaan van de broos tot stand gekomen hoge graad van consumentenbescherming in het Belgisch recht. **Zij** merken op dat op geen enkele plaats in het voorstel gemotiveerd wordt waarom geopteerd wordt voor een middenweg, (met winnaars en verliezers onder de consumenten) en niet voor een weg *win win* (met alleen maar winnaars). Voor **hen** ligt daar de sleutel voor het beter functioneren van de interne markt.

De vertegenwoordigers van de productie en de distributie steunen het voorstel van richtlijn in zijn doelstelling, een versnippering van de regels inzake bescherming van de consument te vermijden. Een van de oorzaken van deze gefragmenteerde regelgeving is de divergentie tussen de nationale beschermingsregels voor consumenten, vooral de regels die voortvloeien uit de omzetting van Europese richtlijnen tot bescherming van de consument, en die gebaseerd zijn op een minimale harmonisatie. In de loop van de jaren werden er door de lidstaten nog regels toegevoegd, zonder veel overleg, en waardoor de wetgeving inzake consumentenrechten stilaan veranderde in een mozaïek van zeventwintig uiteenlopende corpussen van regeltjes. Volgens deze vertegenwoordigers zal alleen een voorstel dat gebaseerd is op een maximale harmonisatie deze versnippering kunnen weggommen, die een belangrijke rem zet op het grensoverschrijdende handelsverkeer.

Volgens de regels inzake wetsconflicten vervat in de verordening over de wet op de contractuele verplichtingen ('Rome I') mogen de consumenten, die een overeenkomst sluiten met een onderneming die in een andere staat is gevestigd dan de staat waar de consument zijn verblijfplaats heeft, hun rechten op bescherming niet verliezen, die hen op

grond van de regels geldig in hun eigen land wordt geboden; van die nationale regels mag niet worden afgeweken. Zonder maximale harmonisatie zullen de ondernemingen, aldus **de vertegenwoordigers van de productie en de distributie**, zich terughoudend blijven opstellen om te verkopen aan consumenten die buiten hun nationale grenzen zijn gevestigd, waardoor de consumenten interessante grensoverschrijdende aanbiedingen zullen mislopen.

Dank zij het voorstel voor een richtlijn moet een gedegen gemeenschappelijk beschermingsniveau voor de consument over heel Europa worden gegarandeerd. **De vertegenwoordigers van de productie en de distributie** waarschuwen er wel voor, dat de verleiding zal bestaan om het richtlijnvoorstel enkel vanuit nationaal standpunt te bestuderen, zonder stil te staan bij het belang van de Europese consument. Men moet vermijden om zich te focussen op het behoud van de nationale status quo te allen prijze, en systematisch elke wijziging in de nationale wetgeving als een stap achterwaarts te beschouwen.

De vertegenwoordigers van de Middenstand benadrukken de nood aan een maximale harmonisatie binnen de EU. De evenwichtsoefening die door de Europese Commissie werd gemaakt, is gebaseerd op de in de lidstaten vigerende wetgeving. Voor sommige aspecten voert het voorstel van richtlijn echter een uitbreiding van de consumentenbescherming in ten opzichte van de geldende nationale reglementering.

Aangezien het niveau van consumentenbescherming al zeer hoog is in de Belgische wetgeving, dient zeker niet voor een nog verdere uitbreiding te worden gepleit. Dit zou immers het grensoverschrijdende handelsverkeer ernstig kunnen belemmeren. Handelaars uit de Europese lidstaten, die met een onevenredig hoog niveau van consumentenbescherming worden geconfronteerd, zullen veel minder mogelijkheden bieden aan buitenlanders om producten bij hen aan te kopen. Zij zullen zich voor de uitbouw van hun activiteiten concentreren op de nationaal markt teneinde hun transacties makkelijker te kunnen opvolgen zonder het risico te lopen op rechtsmisbruiken van buitenlandse consumenten die de invordering en administratieve opvolging bemoeilijken.

II. ONDERWERP, DEFINITIES EN TOEPASSINGSGEBIED

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties stellen vast dat er inconsequenties zijn tussen de Nederlandstalige en Franse versie van het voorstel. Zo is bijvoorbeeld het Franse toepassingsgebied ruimer dan het Nederlandstalige versie ('professionnel' versus 'handelaar').

Wat de definities betreffen, stellen **zij** vast dat goederen en producten een andere inhoud en draagwijdte kennen dan in de WHPC. Zo zijn "goederen" alle roerende lichamelijke zaken en is een "product" een "goed of een dienst met inbegrip van onroerend goed". Het is ook niet duidelijk of digitale producten onder de toepassing van deze richtlijn vallen, terwijl deze namelijk het onderwerp bij uitstek zijn van grensoverschrijdende handel (wat de Commissie tracht te bevorderen). **De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** merken alvast op dat hoofdstuk IV van het voorstel van richtlijn in ieder geval niet van toepassing is op digitale goederen en diensten. Dit leidt tot de ongelooflijke discrepantie dat software, muziek, boeken of andere inhoud op een

fysieke drager onder hoofdstuk IV van het voorstel van richtlijn vallen, terwijl dezelfde inhoud in digitale vorm uitgesloten is van deze bescherming!

Voorts stellen **zij** tevens vast dat de consument enkel een fysieke persoon is, met uitsluiting van een vereniging of een persoon die om gemengde doeleinden koopt. Tevens vallen overheidsbedrijven buiten het toepassingsgebied. Beurzen en marktkramen worden niet langer als 'buiten de verkoopruimte' beschouwd. Toetsing van onrechtmatige bedingen voor de energiesector zal niet langer mogelijk zijn. En wat met de onroerende goederen? Enzovoort, enzovoort, ...

III. CONSUMENTENINFORMATIE

Ook in dit hoofdstuk betreuen de **vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** dat de situatie voor de Belgische consument aanzienlijk verslechtert. **Ze** merken in dit verband op dat deze bepalingen in dit hoofdstuk duidelijk niet het voorwerp hebben uitgemaakt van een ernstige impact evaluatie in het licht van het principe van totale harmonisatie¹. De lidstaten zullen niet langer in staat zijn hun wetgeving te handhaven inzake specifieke informatieverplichtingen, in het licht van concreet vastgestelde problemen (op lokaal niveau). De verenigbaarheid van deze bepalingen met de regels van het gemeenrecht inzake contracten is eveneens twijfelachtig.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties stellen vast dat de handelaar de consument niet langer moet inlichten als de informatie reeds duidelijk blijkt uit de context (art. 5, lid 1 voorstel van richtlijn). Maar wat wordt verstaan onder context? Is het de winkelruimte en alle 'zichtbare' informatie, of gaat het ook om bv. een website? Het voorstel van richtlijn blijft te vaag op dit punt en laat de ruimte aan de handelaar om zich aan zijn informatieverplichting te onttrekken, waardoor men moeilijk kan spreken over een verhoging van de consumentenbescherming.

Ze merken ook op dat het voorstel van richtlijn niets bepaalt over de taal waarin deze informatie dient te worden gegeven. Volgens **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** moet deze informatie in dezelfde taal worden verschaft als deze waarin de overeenkomst tussen handelaar en consument is opgesteld.

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de Middenstand stellen vast dat de voorlichting van de consument centraal staat in het nationale en Europese consumentenrecht, maar dat van een coherent geheel aan informatieverplichtingen noch op Europees niveau, noch op nationaal niveau sprake is. Zij steunen bijgevolg het voorstel om vanuit de gedachte van harmonisatie een gemeenschappelijk horizontaal regelgevend kader te creëren voor alle informatie die verstrekt moet worden voor de sluiting en tijdens de uitvoering van de overeenkomst.

---

¹ Artikel 5 van het voorstel is een nieuw voorstel, dat geen voorgaande heeft in de Europese wetgeving. In deze bepaling wordt een lijst gegeven van informatiegegevens die door de verkoper moeten worden voorgelegd alvorens enige verkoop- of dienstovereenkomst wordt gesloten.

Deze vertegenwoordigers gaan niet akkoord met de hypothese dat dit voorstel de rechten voor de consument zou verslechteren. De informatieverplichtingen in artikel 5 en volgende sluiten aan bij de tendens van de Europese wetgever om te komen tot een 'informed consumer model', en doen geenszins afbreuk aan de bescherming van de consument. Dit voorstel mag er niet toe leiden dat de ondernemingen zouden opgestapeld worden met een veelvoud aan informatievoorschriften, waardoor het ook veel moeilijker wordt voor de consument om de relevante informatie terug te vinden. Zij menen echter wel dat sommige bepalingen kunnen verduidelijkt worden, onder meer wat bedoeld wordt 'wanneer informatie reeds duidelijk blijkt uit de context', zoals vermeld in overweging 17. Uiteraard moeten de vermeldingen ook opgesteld worden in een voor de consument begrijpelijke taal.

IV. VERZAKINGSRECHT

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties stellen vast dat het verzakingsrecht behouden blijft en uitgebreid wordt tot 14 dagen, vanaf levering (verkoop op afstand) of contractsluiting (bij colportage en diensten). **Zij** stellen zich de vraag waarom geopteerd wordt voor verschillende aanvangsmomenten? Evenwel wordt volgens **hen** het verzakingsrecht volledig uitgehold door betalingen toe te laten tijdens de bedenkttermijn.

Zij betreuren dat het verzakingsrecht niet langer zou gelden op contracten afgesloten buiten de verkoopruimten van de verkoper en dat online of telefonisch boeken van logies, vervoer, restaurant, vrije tijd onherroepbaar zijn. **Zij** betreuren eveneens dat geen verbod om voorschotten te vragen werd voorzien. Daardoor geniet de koper geen enkele bescherming tegenover handelaars die voorschotten ronselen en daarna in gebreke blijven.

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de Middenstand zijn van oordeel dat de tekst van de richtlijn (en niet overweging n° 24) moet preciseren dat de termijn in kalenderdagen wordt berekend. De verlenging van de huidige termijn met zeven dagen is onaanvaardbaar – de huidige termijn van zeven werkdagen volstaat ruimschoots voor de consument om de goederen terug te sturen. Bedrijven moeten vrij blijven de consument bijkomende – 'commerciële' - termijnen te verlenen. De invoering van een nieuwe termijn van 14 dagen (art. 17) voor de terugzending van de artikelen is onaanvaardbaar : vooral kleine en middelgrote bedrijven zullen lijden onder het feit dat de artikelen bijna een volledige maand uit de stockvoorraad zullen verdwijnen.

Zij benadrukken de nadelige gevolgen voor de ondernemingen die lange tijd onzeker zijn over de realisatie van een verkoop. In het huidige voorstel is dat 28 dagen tot na de datum van de bestelling door de consument. Het systeem is dus onevenwichtig en nadelig voor elke onderneming die met e-commerce wil van start gaan of deze activiteiten wil uitbreiden. De administratieve rompslomp en de kost die dergelijke consumentenbescherming voor ondernemers genereert, is niet te onderschatten. Vooral op vlak van voorraadbeheer, incasso van schuldvorderingen, klantenadministratie en orderadministratie brengt de herroepingstermijn aanzienlijke problemen met zich mee. Grensoverschrijdende e-commerce kan worden gestimuleerd door een afschaffing van de herroepingstermijn bij verkopen op afstand. Een nog meer verregaande bescherming door

een uitbreiding van de herroepingstermijn naar een minimum van 14 dagen zal het groeipotentieel van e-commerce zwaar hypothekeren.

Deze vertegenwoordigers menen bovendien dat een duidelijke richtsnoer ontbreekt in de tekst van de richtlijn tussen het ongeoorloofd en oneigenlijk gebruik enerzijds en het geoorloofd testen en passen van het product anderzijds. I.v.m. art. 17 stellen zij voor een algemene zorgvuldigheidsplicht in te voeren in hoofde van de consument zolang de producten zich in zijn bezit bevinden. I.v.m. art 16 over de verplichting opgelegd aan de verkoper om alle ontvangen sommen terug te betalen, moeten uitzonderingen op deze terugbetaling voorzien worden ingeval van specifieke installatie-/transportkosten, of zeer snelle leveringstermijnen op uitdrukkelijk vraag van de klant. Reeds heel wat e-commerce en distance selling bedrijven bieden op dit ogenblik reeds een volledig kosteloze retour aan de consument (vb. mbt bepaalde producten of via bepaalde ophaalpunten/collishops/andere logistieke kanalen) . Hierdoor gaan betrokken bedrijven verder dan de wet : dit moet een marketingoptie blijven.

Zij menen dat de uitzonderingen op het herroepingsrecht in artikel 19 ook moeten gelden voor de levering van andere belangrijke productcategorieën:

- producten die om redenen van gezondheid, veiligheid of hygiëne niet kunnen worden teruggezonden (voorbeeld : onderkledij, piercings, oorknoppen, medische producten, gebruikte matrassen, enz.)
- producten die software-elementen omvatten en die werden ontzegd
- ontzegde boeken
- producten in combinatie met bepaalde diensten (voorbeeld internetabonnement geleverd met een ADSL-modem, in welk geval de dienstlevering start vooraleer het product wordt geleverd)
- producten vervaardigd volgens de specificaties van de consument of die een duidelijk persoonlijk karakter hebben of die door hun aard niet kunnen worden teruggezonden of snel kunnen bederven of verouderen

V. ANDERE CONSUMENTENRECHTEN MET BETREKKING TOT VERKOOPOVEREENKOMSTEN

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties stellen vast dat uit de bepalingen over de “overeenstemming” duidelijk blijkt dat er ook andere, voor hen onbekende, beweegredenen dan de versterking van de interne markt gelden waarom de Europese Commissie een aantal verworvenheden op de helling zet.

In tegenstelling met wat voorzien is in de thans geldende richtlijn merken **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** immers op dat het niet langer de consument, maar de handelaar is die zal beslissen of in eerste instantie tot herstelling of vervanging zal worden overgegaan. Opnieuw een achteruitgang in consumentenbescherming, die nu niet door een “versnippering aan wetgeving” kan gemotiveerd worden. Volgens **hen** ontstaat hierdoor het gevaar voor goedkope ‘noodreparaties’ om zo de termijn van 2 jaar te bereiken aangezien de termijn van 2 jaar niet gestuit wordt door reparaties. Niet alleen wordt hier de regeling hernomen die onder minimumharmonisatie viel, maar men zwakt die nog verder af. Geen enkele verbetering

werd aangebracht om de consument beter te beschermen en volledige harmonisatie te verantwoorden.

Bovendien zou er volgens **hen** slechts sprake kunnen zijn van een versterking van de interne markt als de consument ook zou kunnen beschikken over een directe vordering lastens de fabrikant. De kans is immers veel groter dat deze, in tegenstelling tot de handelaar waar tot de aankoop werd overgegaan, ook over een aanspreekpunt beschikt in de lidstaat van de consument.

Volgens **hen** zou het aangewezen zijn in een dergelijke richtlijn een sokkel van minimumrechten te voorzien betreffende de commerciële garanties, met een regeling van de minimale voorwaarden voor de beperking of het verval van dergelijke garanties. De commerciële garantie zou aldus moeten worden overgedragen op een volgende koper en zou niet mogen gekoppeld worden aan voorwaarden met betrekking tot het gebruik in een welbepaalde geografische zone of met betrekking tot een welbepaald gebruik.

Voor wat betreft de risico-overdracht kunnen **de vertegenwoordigers van de productie , distributie en de Middenstand** niet aanvaarden dat in een situatie waarin een product wel geleverd is, maar op uitdrukkelijk verzoek van de consument vooralsnog in het bezit blijft van de ondernemer, het risico bij de ondernemer blijft liggen. **Zij** vragen meer duidelijkheid over wat onder de normale verwachtingen van een product begrepen wordt om discussies over de non-conformiteit in te perken. De conformiteitsduur en de te verwachten levensduur van een product mogen hierbij niet met elkaar worden verward.

Deze vertegenwoordigers begrijpen dat de aansprakelijkheidstermijn van twee jaar kadert binnen de volledige harmonisatie, maar menen dat de richtlijn hierbij geen rekening houdt met producten waarvan de verwachte levensduur minder dan twee jaar bedraagt. De aansprakelijkheidstermijn van twee jaar is ruimschoots voldoende om de rechten van de consument te beschermen. **Zij** verwachten wel dat deze termijn van twee jaar binnen de interne markt op een uniforme manier wordt toegepast. Indien de consument na de termijn van twee jaar in iedere lidstaat nog over aanvullende rechtsmiddelen uit het nationale contractenrecht beschikt, verliest deze aansprakelijkheidstermijn zijn belang en dreigt alweer versnippering in plaats van harmonisatie.

De vertegenwoordigers van de productie en de distributie menen dat de beschikbare rechtsmiddelen voor de consument, namelijk reparatie, vervanging, prijsverlaging of ontbinding van de overeenkomst, geen afbreuk doen aan de consumentenbescherming. Het geeft thans weinig aanleiding tot problemen dat de keuze voor hestel of vervanging aan de verkoper wordt gelaten, want hij beschikt doorgaans over de meeste productkennis. Het wordt voor de consument zelfs mogelijk om kort vóór het verstrijken van de termijn van twee jaar prijsverlaging of ontbinding te vorderen wanneer reparatie niet meer mogelijk blijkt. Het voorstel van richtlijn zou dan ook in de mogelijkheid moeten voorzien opdat de ondernemer een gebruiksvergoeding kan verkrijgen bij de ontbinding van de overeenkomst. **Zij** wijzen de gedachte af dat de consument een rechtstreekse vordering tegen de producent dient te hebben. De producent is immers geen contractspartij bij de gesloten verkoopovereenkomst en dit zou de uitoefening van de consumentenrechten alleen maar bemoeilijken.

De vertegenwoordigers van de Middenstand wijzen op het probleem in de toepassing van de huidige garantierichtlijn betreffende het verhaalsrecht van de eindverkoper. Het is in eerste instantie de eindverkoper die moet instaan voor de garantie ten aanzien van de consument. Vervolgens kan de eindverkoper zich verhalen op de producent of de invoerder. Eindverkopers worden vaak geconfronteerd met moeilijkheden in de toepassing van het wettelijk voorziene verhaalsrecht ten aanzien van de fabrikant. Het probleem van de huidige garantiewetgeving ligt dan ook in het feit dat de juridische verantwoordelijkheid van een gebrek bij de eindverkoper gelegd wordt terwijl die er meestal weinig of niets aan kan doen. Als de fabrikant weigert tussen te komen of als hij de kosten doorrekent aan de eindverkoper, draait die laatste op voor de garantie. Eindverkopers worden nog te vaak geconfronteerd met moeilijkheden in de toepassing van het wettelijk voorziene verhaalsrecht ten aanzien van de fabrikant. De richtlijn dient daarom minstens uitdrukkelijk te voorzien in een rechtstreekse vordering van de consument ten aanzien van de producent of invoerder. Deze vordering vrijwaart de rechten van de consument en verlicht de eenzijdige last op de KMO-eindverkoper.

VI CONSUMENTENRECHTEN MET BETREKKING TOT BEDINGEN IN OVEREENKOMSTEN

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties betreuren ten eerste de verzwakking van de consumentenbescherming die het voorstel van richtlijn voorziet op het vlak van de onrechtmatige bedingen. Slechts vijf bedingen worden als zwart weerhouden op de 30 die het Belgische recht thans kent. Voor hen is het evident dat hoe meer bedingen op de zwarte lijst staan, hoe meer rechtszekerheid er is.

Het is onverstaanbaar dat bv. volgende klaarblijkelijk onrechtmatige clausules niet zijn opgenomen in de zwarte lijst:

- zelfs bij overmacht, de consument niet toe te staan de overeenkomst te ontbinden dan tegen betaling van een schadevergoeding
- de consument ertoe te verplichten zijn verbintenissen na te komen, terwijl de verkoper de zijne niet is nagekomen, of in gebreke zou zijn deze na te komen;

Bovendien merken **zij** op dat volgens het voorstel, de consument, indien een beding niet op de zwarte of grijze lijst staat, niet alleen moeten aantonen dat een beding een onevenwicht schept tussen de rechten en plichten van partijen, maar ook dat het in strijd is met de goede trouw en ten nadele van de consument is. Volgens **hen** is het verplichten van de consument de kwade trouw te bewijzen van de handelaar een onmogelijke opdracht. De bewering in het voorstel van richtlijn dat men een hoge graad van consumentenbescherming nastreeft kan dan ook niet ernstig genomen worden.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties wijzen ook op het bestaan van art. 34 van de wet op de handelspraktijken. Hierdoor is het namelijk mogelijk om via een KB in bepaalde sectoren of voor categorieën van producten en diensten, het gebruik van bepaalde bedingen voor te schrijven of te verbieden in de verkoopcontracten aangegaan met een consument. Ook het gebruik van typecontracten kan worden opgelegd. Hiervan werd reeds meermaals gebruik gemaakt, onder meer inzake bepaalde

bedingen in de bemiddelingsovereenkomsten van vastgoedmakelaars², in de huwelijksbemiddeling³ en in de bestelbon voor nieuwe autovoertuigen⁴.

Indien volledige harmonisatie wordt aangehouden voor deze richtlijn, dan wordt dit artikel afgeschaft waardoor het niet langer mogelijk zal zijn om specifieke problemen aan te pakken, alsook alle bestaande regelgeving gebaseerd op dit artikel zal niet langer toepasbaar zijn!

In het verlengde hiervan zal ook elke autoregulering of co-regulering die verder gaat dan de richtlijn niet langer gelden, waarbij men zich de vraag kan stellen of er nog enige autoregulering zal bestaan/ontstaan na het implementeren van deze voorstel van richtlijn .

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de Middenstand menen dat het mogelijk moet zijn om met minder zwarte en grijze bedingen inhoudelijk even veel te regelen. Teneinde nodeloze praktijkdiscussies te voorkomen, dient de exacte draagwijdte van deze bedingen wel verhelderd te worden.

VII BESLUIT

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties besluiten dat dit voorstel van richtlijn voor een achteruitgang zorgt op een aanzienlijk aantal essentiële punten in consumentenbescherming en nog vele incoherenties in zijn tekst bevat. Daarom pleiten zij voor de intrekking van dit voorstel. Door het huidige niveau van consumentenbescherming in België te verlagen, zal het vertrouwen van de Belgische consument in de interne markt allesbehalve versterkt worden.

De vertegenwoordigers van de productie en distributie staan in het algemeen positief ten opzichte van het voorstel van richtlijn betreffende consumentenrechten. Het voorstel komt immers de eenvoud van de Europese regelgeving, de naleving en de handhaving ten goede, waarmee het vertrouwen van consument en ondernemer in de interne markt kan toenemen. Het hanteren van gelijke definities die van toepassing zijn op verschillende contracten voorkomt verwarring bij de ondernemer en de consument. **Zij** gaan niet akkoord met de hypothese dat dit voorstel de rechten voor de consument zou verslechteren, maar dringen wel aan dat de draagwijdte van sommige bepalingen verduidelijkt zou worden.

De vertegenwoordigers van de Middenstand stellen vast dat het “consumentenacquis” de voorbije jaren verder is uitgebouwd. In de nabije toekomst wordt het voorstel van richtlijn inzake Consumer Rights cruciaal voor de verdere ontwikkeling van het Europees consumentenrecht. **Zij** betreuren evenwel dat de Europese regelgeving soms te eenzijdig het belang van de consument nastreeft en onvoldoende rekening houdt met het concurrentievermogen van de ondernemingen. Hoewel de Small Business Act vertrekt van het “Think Small First”-principe, is er, in realiteit, toch nog al te weinig het

---

² Koninklijk besluit van 12 januari 2007 betreffende het gebruik van bepaalde bedingen in de bemiddelingsovereenkomsten van vastgoedmakelaars.

³ Koninklijk besluit van 18 november 2005 betreffende het typecontract voor huwelijksbemiddeling.

⁴ Koninklijk besluit van 9 juli 2000 betreffende de vermelding van de essentiële gegevens en de algemene verkoopsvoorwaarden op de bestelbon voor nieuwe autovoertuigen.

bewustzijn dat het precies KMO's zijn die meer ondersteuning behoeven. Dit is gebleken in diverse Europese regelgeving en voorstellen.

LEDEN EN WAARNEMERS AANWEZIG
OP DE PLENAIRE VERGADERING
VAN DE
RAAD VOOR HET VERBRUIK VAN 1STE FEBRUARI 2010
VOORGEZETEN DOOR DE HEER ROBERT GEURTS

1) Leden die de organisaties van de consumenten vertegenwoordigen:

Effectieve :	De heer De Bie	(Test-Aankoop)
	Mevrouw De Roeck-Isebaert	(Gezinsbond)
	Mevrouw Domont-Naert	(Test-Aankoop)
	De heer Ducart	(Test-Aankoop)

2) Leden die de organisaties van de productie vertegenwoordigen:

Effectieve :	De heer Gheur	(VBO)
	De heer Van Bulck	(Febelfin)
	De heer Vandeplass	(Essenscia)
	De heer Van Oldeneel	(Assuralia)
	De heer Walschot	(Agoria)

Plaatsvervangend:	De heer T'Jampens	(BVK)
-------------------	-------------------	-------

3) Lid die de organisaties van de distributie vertegenwoordigt:

Effectief :	De heer de Laminne de Bex	(Fedis)
-------------	---------------------------	---------

4) Lid die de organisaties van de middenstand vertegenwoordigt:

Effectief :	De heer Verhamme	(UNIZO)
-------------	------------------	---------

Waarnemers :

Mevrouw Depreeuw (UNIZO)
De heer Vandercammen (OIVO)
De heer Willaert (OIVO)